

24-7-1923

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

και οι θρησκευτικές ελευθερίες των μειονοτήτων.

Βασίλειος Α. Κωνσταντινόπουλος

Καθηγητής Πανεπιστημίου

Πρόεδρος του Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Η συνθήκη της Λωζάννης, που υπογράφηκε στις 24 Ιουλίου 1923, μεταξύ της Βρετανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ιαπωνίας, της Ελλάδας, της Ρουμανίας, του Σερβο-Κροατο-Σλοβενικού κράτους αφενός και της Τουρκίας, αφετέρου με την πρόβλεψη στο Άρθρο 1, ότι από της ενάρξεως ισχύος της η κατάσταση της ειρήνης, θα αποκαθίστατο οριστικώς μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών.

Η ιστορική πραγματικότητα όμως διέψευσε την πρόβλεψη αυτή, δικαιώνοντας την ανάλυση του Αμερικανού Πρεσβευτή στη Σμύρνη, G. Horton, για τη συμπεριφορά των Τούρκων.

Η Τουρκία μεθοδικά και συστηματικά προσπαθεί να υπονομεύσει το κύρος της Συνθήκης με λόγια και με έργα, όπως αποδεικνύουν η παραβίαση της πρόνοιας του Άρθρου 14 για το ειδικό διοικητικό καθεστώς των νήσων Ίμβρου και Τενέδου, οι ξενηλασίες των Ελλήνων κατοίκων της Κωνσταντινουπόλεως κατά τις περιόδους Ελληνοτουρκικών κρίσεων (1954, 1964, 1974), η διατήρηση της 4^{ης} στρατιάς στα παράλια της Μ. Ασίας με σαφή επιθετικό προσανατολισμό λόγω του μεγάλου αποβατικού στόλου, η εισβολή και κατοχή του βόρειου τμήματος της Κύπρου στις επιχειρήσεις του ΑΤΤΙΛΑ 1 και 2 το καλοκαίρι του 1974, με ανοχή και συνενοχή όλων των Διεθνών Οργανισμών, η δίκη του ΝΑΤΟ, τις γκρίζες ζώνες στο Αιγαίο, το επεισόδιο των Ιμίων, το casus belli και σωρεία άλλων απροκάλυπτων ή συγκεκαλυμμένων πράξεων.

Ύπουλη μεθοδικά και πονηρή αποτελεσματικά είναι η συστηματική υπονόμηση των θρησκευτικών ελευθεριών των Ελλήνων (*dubita et impera*), μολονότι αυτές ρητά προβλέπονται στη Συνθήκη της Λωζάννης (Τμήμα Γ': Προστασία των Μειονοτήτων (Άρθρο 37-45, ιδίως 40-42)).

Η μετατροπή της Αγίας Σοφίας, ενός συμβολικού χριστιανικού μνημείου - ο Παρθενώνας του Βυζαντίου – με την ανοχή των ΗΠΑ, της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, αποτελεί έσχατο και αίσχιστο δείγμα πολιτικού τυχοδιωκτισμού της γείτονος, που ποντάρει στην αδυναμία της Ελλάδας να απαντήσει ισοδύναμα ή στην αδιαφορία των Διεθνών Οργανισμών να καταγγείλουν, ως οφείλουν, με βάση το Άρθρο 44, την παραβίαση των θεμελιωδών θρησκευτικών δικαιωμάτων.

Το πρόβλημα οξύνεται λόγω της πρόσφατης απαγόρευσης της Τουρκίας να ασκήσουν οι Έλληνες τα θρησκευτικά τους καθήκοντα στην Παναγία Σουμελά.

Η Ελλάδα βέβαια αδυνατεί να ανταποκριθεί δυναμικά. Έχει όμως την υποχρέωση να καταγγείλει και στον ΟΗΕ και στην ΕΕ την Τουρκία, για να απαιτήσουν τη συμμόρφωσή της προς τις Διεθνείς Συνθήκες.

Υπάρχουν βέβαια και οι κατευναστές στη χώρα μας, οι ειρηνιστές, πρόθυμοι υπερασπιστές της τουρκικής πολιτικής, αλλά ποτέ υποστηρικτές των πατριωτικών δικαίων.

Η ανικανότητα των κρατούντων καλά κρατεί, όπως απέδειξε και το έργο των πυρκαγιών που βλέπουμε απαράλλαχτο κάθε χρόνο. Στο διάστημα αυτό ούτε μέτρα επιτήρησης, ούτε μέτρα καταστολής με συμπαράγωγή στην ΕΑΒ πυροσβεστικών αεροσκαφών (και όχι μόνο), ούτε διασπορά υδατοδεξαμενών, ούτε

διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών, ούτε ενίσχυση της δασικής υπηρεσίας κ.α. έχουν δρομολογηθεί σε βαθμό που να επιτείνουν την πεποίθηση ότι η κατάσταση θα βαίνει από το κακό στο χειρότερο. Ως τότε όμως;

24 Ιουλίου 1923. Ο Βενιζέλος για τη Συνθήκη της Λωζάννης.

Εφημερίδα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ 25.—'Ο κ. Βενιζέλος απέστειλε πρὸς τοὺς κ. Πλαστήραν καὶ Γονατᾶν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν. «Εὐχαρίστως ἀγγέλλω ἡμῖν ὅτι σήμερον μ. μεσημβρίαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λωζάνης ὑπεγράφη ἡ συνθήκη τῆς εἰρήνης μετὰ πασῶν τῶν σχετικῶν συμβάσεων, δηλώσεων καὶ πρωτοκόλλων.

Ἡ συνθήκη αὕτη συναφθεῖσα μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν δὲν σημειώνει ἀτυχῶς ἑλληνικὸν θρίαμβον. Ἀλλ' ἡ Ἐπανάστασις δύναται νὰ εἶνε ὑπερήφανος ἐπὶ τῷ ὅτι ἀναδιοργάνωσας τὸν ἐθνικὸν στρατὸν ἔδωκε τὰ μέσα εἰς τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῆς νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συνομολόγησιν ἐντίμου εἰρήνης, ἣτις ἐπιτρέπει εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐσωτερικῆς περισυλλογῆς.

Ἐὰν διὰ τῆς προσεχοῦς διεξαγωγῆς ἐλευθέρων ἐκλογῶν τερματισθῇ ὀριστικῶς ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἐπανεέλθῃ ἡ κανονικὴ λειτουργία τοῦ πολιτεύματος καὶ λυθῇ τὸ προσφυγικὸν ζήτημα διὰ τῆς ὀριστικῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων, ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ ἀποβλέπῃ μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς καλὺτερον μέλλον.

Ἐγὼ προσωπικῶς αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ εὐχαριστήσω τὴν βασιλικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Ἐπανάστασιν διότι μὲ περιέβαλον διὰ τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης των, ἣτις μοι ἐπέτρεψε νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὸ ἀνατιθεὲν μοι δυσχερὲς ἔργον.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ